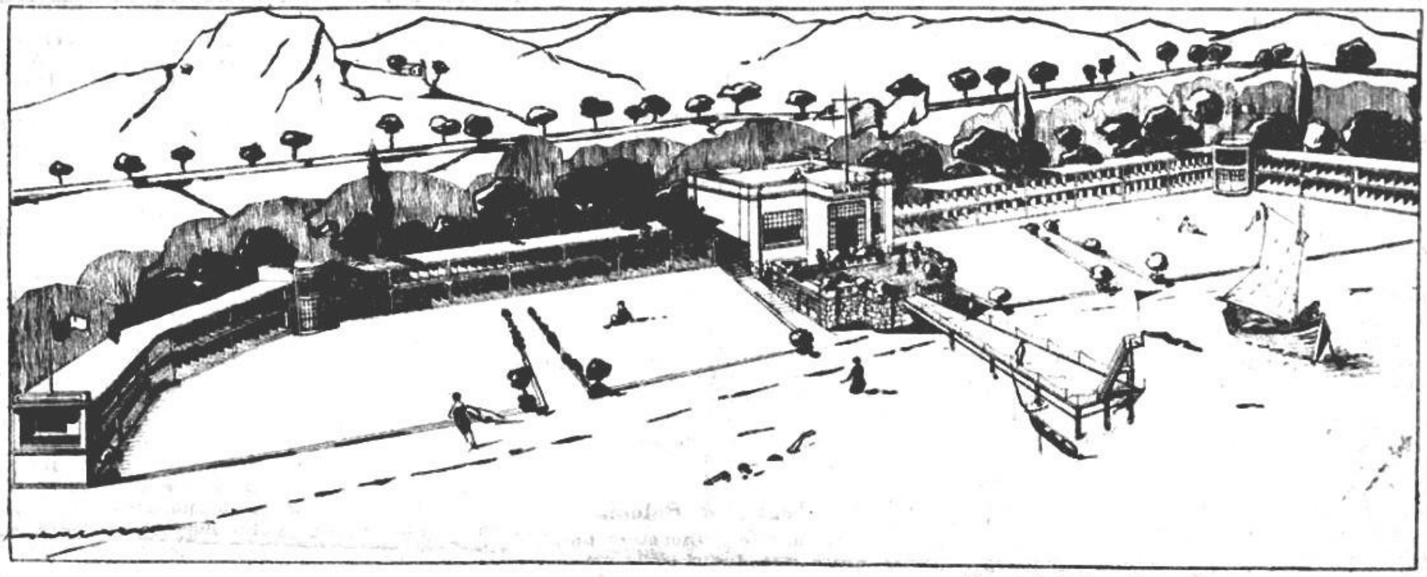
Anul II, No. 1 — 3 lei — Duminica 1 Septembre 1929

COASTA DE ARGINT

Director, Octavian Moşescu
Redacţia şi Ad-traţia
Str. Mircea cel Bătrân
— BALCIC —

Ziarul Cultural al Universităţi libere din Balcic

Ad-tor: I. Berceanu
Abonament anual 200 lei

Proectul de Ing. Erm. Oprescu

Băile Comunale „Regina Maria" — Balcic

BARCA CU VELE

de A. S. R. Principesa Ileana

Cine nu a fost în barca cu vele nu ştie ce e marea şi vântul. Nu e senzaţie mai minunată decât să te simţi dus de vânt pe suprafaţa apei.

Cu pânzele bine întinse, barca se apleacă într'o parte până ce un bord intră aproape în valurile cari clocotesc în urma cârmei, întovărăşindu-ţi mersul cu un cântec împuternicit să te umple de fericire deplină.

Sau când marea e calmă, mergi lin înainte având impresia că malul trece pe lângă tine.

De mergi drept în larg, atunci ai neîntrecuta simţire că înaintezi într'o lume a visurilor, într'o lume de apă, al cărei orizont rămâne la aceiaşi depărtare, ademenindu-te mereu înainte să-l descoperi.

Mie îmi place când cu hulă bună, marea se ridică şi cade în văi şi dealuri de apă. Impinsă de vânt, barca urcă dealul străveziu şi o clipă pe creştetul lui vezi jos sub tine o adâncime verde şi strălucitoare care mai ascunde sub suprafaţa-i lucie atâte adâncimi albastre. Barca uşor şi lin se lasă în jos ca o lebădă, apoi din nou urcă un val şi iar se lasă.

Şapte ţări şi şapte mări nu e nevoe să le treci spre a intra într'o lume fermecată, căci Ţara basmelor e în noi. Nici nu ai nevoe de multă imaginaţie când te urci şi te cobori pe valurile mării într'o barcă cu vele: n'ai decât să deschizi inima şi să laşi frumuseţea să intre în tine.

Dar barca cu vele nu e numai vis. E şi măestrie, măestria de a întrebuinţa forţele naturii aşa cum voeşti, să faci vântul să te ducă acolo unde vrei, rotind voltele după suflarea lui şi direcţia spre care tinzi. Nimic nu e mai minunat decât să te găseşti la „echic" [1]) şi cu şcota velei mari în mână. Vântul trage în pânză, valurile se joacă cu cârma, e ca şi cum ai mânui un lucru viu, stăpâneşti puterile firii. Aceste puteri însă îşi bat adesea joc de noi. Vântul cade, de pildă, lăsând pânzele să bată; barca se bălăceşte ca un lucru mort, eşti redus atunci la rame cu singurele tale forţe. De nu cade vântul, se ridică bătând marea într'o furie spumegată. Atunci e luptă! Lupţi ca elementele să nu te doboare. Pânzele se umflă că şi cum ar plesni, mai mult ca oricând barca e lucru viu. Marea se ridică, se sparge peste barcă, iar sub bătaia ei te simţi înviorat, plin de viaţă sănătoasă, fără gând la ceea ce ar mai putea aduce clipele. Eşti tu—om—cu barca ta, ducând lupta cu mărea şi vântul să ieşi învingător.

S'a dus vremea corăbiilor mândre şi frumoase. Trăim în vremea iuţelei, care nu vrea să ştie de frumos sau urât. Dar şi de noile invenţii marea îşi bate joc. Sunt minunate şi marile vapoare când trec ca o nălucă prin apă, împingându şi enormitatea printre valuri.

Totuşi, totuşi nu e nimic pe lumea aceasta ca barca cu vele, fie ea cât de mică, dacă vrei să simţi mereu pe deplin.

ILEANA
Principesa României

1) Eechic—mânerul dela cârmă
2) Şcotă -frînghiea dela colţul velei.

Dela Universitate libera Coasta de Argint

Deschiderea cursurilor. Conferințele d-lor Prof D-r Borza, Emanoil Bucuța, Ion Dragu și Ion Pillat

In ziua de 21 aug. s'a deschis cu deosibită solemnitate secretarul de vară. **D-l Octavin Moșescu,** directorul Universității libere, mulțumește d-lui **D-r Borza,** scriitorul general al Ministerului de Interne care a binevoit să repprezinte guvernul la ședința de deschidere D-sa arată rostul cultural al acestui așezământ cultural în Dobrogea Nouă și închină ședința de descșidere descoperitorilor Coastei de Argint.

A urmat o conferință despre Fiziosociologie a d-lui Al. Borza, profesorul de botanică dela universitatea din Cluj și secretarul general al Ministerului instrucției. Domnia sa e un cunoscător și un îndrăgostit de regiune. Cine a rătăcit prin grădina botanică din Cluj, al cărei director cu nespuse merite este, își aduce aminte de acel colț cu sfărâmături de stânci și expunere căutată la soare, printre care crește sau se cațără vegetația, Coastei de Argint. Aci se găsește pusă alături, în lumea botanică, toată țara românească, dela balta cu păpurișuri până la muntele cu ineapăn și licheni. Ceva la fel făcuse d. Borza la Blaj, în grădina școlii care privește spre Câmpia Libertății. Aceasta se putea vedea și înaintea războiului și înduloașa atunci altminteri. Pământul românesc trăia întregit prin flori sub ferestrele învățăceilor din Blaj, într'o vreme când era o vină capitală acolo, chiar să-l vizezi așa.

Eminescu, ca prozator

Conferința d-lui Emanoil Bucuța.

D-l Emanoil Bucuța, începe conferința, arătând că ciclul comemoritiv Eminescu, organizat de Universitatea liberă se leagă cu activitatea culturală a d-lui Octavian Moșescu, care, ca președinte al Societății Academice „România jună," a luat inițiativa ridicărei unui monument lui Eminescu la Cluj.

Dăm astăzi un fragment din conferința d-lui Emanoil Bucuța despre Eminescu „prozatorul, ținută Duminică, 21 Iulie.

Cele mai multe din manuscrisele lui Eminescu ne-au fost păstrate. Ele se găsesc, mulțumită unei danii a lui Maiorescu, la Academia Română, în șase volume legate. Se găsesc dela cele mai vechi începuturi, aproape fără goluri, poezii de junie alături de caetele de cursuri dela universitățile germane vizitate, studii și ciorne de conferințe, scrisori sau telegrame. Ca în Scrisoarea a doua, unde școlarul Eminescu ascultă pe dascălul mâncat de molii cum povestește de Graiul Ramses și cade în visuri după vreo sălbatică Clotildă, din care numai clopoțelul îl trezește, așa și aici, notițele luate probabil sub prelegerea profesorului, se întrerup uneori și două, trei strofe apar, ca o gingașă insulă de coraliu. Apoi ele se încheie și corabia atenției, cu pânzele mohorîte de cânepă, pornește iară. Textul continuă și Ramses cu ochii lui verzi de smarald, ca doi cărăbuși aprinși de foc mistic, își povestește isprăvile din papirusuri, palimpseste și inscripții, mai departe.

Știți, pe de altă parte, de câtă faimă de neregularitate e apăsată viața lui Eminescu, și în aceasta memorialiștii și biografii ai lui nu sunt de două păreri. Am fi atunci înaintea unei alte înfățișări a dublei personalități, de rândul acesta nu numai de artist, dar și de om propriu zis, a lui Eminescu. Poate fi însă o dovadă mai mare de rânduială și de rost îngrijit decât cele șase volume de manuscrise ale Academiei, scăpate și apărate de atâtea naufragii materiale și morale? Lada aceea de cărți vechi, cu care toți eroii nuvelelor ni se arată ca niște noui evangheliști cu stema lor alături se face o arcă tragică aevea, purtată de poet în toate rătăcirile lui, cu ce avea mai ales și nemuritor în el. Când mâna de țărână s'a risipit, arca i-a scăpat, dar a rămas ca pe un nevăzut altar, în toată sfințenia ei, deschisă acum și vorbitoare înaintea generațiilor.

Căci oamenii de-atunci ne sunt de atât de aproape în timp și cu toate acestea înegurați de legendă și neînțeleși! Din rătăcirile lui școlărești și teatrale, sub șapte peceți în scrisul poetului și abia fragmentar luminate de câteva mărturisiri streine, Eminescu s'ar fi luptat și s'ar fi desprins cu idealismul profetic, plin de stele și plin de fulgere. Viața lui ne farmecă și ne sperie, cu ceva ce-ar fi unic și sfânt. Dar aduceți-vă aminte de altcineva din aceiași ani și din aceiaș societate în care era membru și Eminescu. Iată două vieți cu totul asemenea, până la mici epizoade, cu fuga în timpul școlii deacasă rătăcirile cu o trupă de teatru ca sufleur prin țară, cu îndragostirea de o actriță, cu ruperea deodată de acest mediu și plecarea în străinătate, cu boala care mistue și frângerea ca un vreasc pe genunchiu a trupului în plină vigoare de gând. Nu trebue să schimbăm decât numele, în loc de Pascaly și Caragiali, Lupescu, în loc de Poenăreanca, Bălășeasca, în loc de o nirvană schopenhaueeu, Conta. Iată-l și pe Conta la riană și idealism kantian, teorii ale ondulației universale și materialism; și în loc de Emines Pisa, în 1872—pe unde avea să ajungă mai târziu și celălalt,—ros de ftizie și de o cumplită sărăcie, și pornind la Livorno, dupăce citise în ziar de un om care se omorîse acolo de foame, anume ca să-l vadă și ca să vadă poate soarta care-l pândea. Epizodul lui Eminescu descălțându-se în ploaia străzii, în anii din urmă, în vreme de boală, la vederea unui sărac, e, cu toată deosebirea, dintr'o atmosferă asemănătoare. Iată-l și pe Conta cu membri ai junimii la petrecere în vreo grădină dela marginea Iașului, cum se desface de ceilalți și pleacă singur, trist și măditând prin ceata care avea să-l macine, către oraș. Prin ceața aceea, de apă și de amintiri, abia putem, amăgiți dela atâta depărtare de o mică dislocare de plan cronologic, să limpezim a cui e silueta. S'ar putea să fie tot așa de bine a lui Conta, cum s'ar putea sa fie și a lui Eminescu. Romantismului, neașteptatul și marile dezastre, erau ale vremii și erau ale oamenilor. Dar nici vremurile, din această pricină, precum nici oamenii nu se întregeau mai puțin, peste lespezile și dărămăturile lor, într'o unitate superioară.

CALIACRA

Sibastre porți de mare cu stânci desferecate,
Spărturi pustii în maluri cu prăvăliri în gol
Spre râpile căscate,
Aci se isprăvește pământul, Adunate
Stau păsările albe sau sufletele stol?

Și iată altă lume zbucuind pe neașteptate
Cu zările sinte pe coame de pripor
Și-atât cât ochiul bate:
Albastre bărăgane de ape clătinate,
Cu alte bărăgane de cer de-asupra lor.

V. Voiculescu

Teatrul în Polonia

restaurată și literatura poloneză de eri și de azi

Conferințele d-lui Ion Dragu

Continuând seria cunoscutelor și apreciatelor cursuri de vară organizate încă de acum câțiva ani de către d-l Octavian Moșescu. „Universitatea Liberă" din Balcic, a oferit zilele acestea, numeroșilor ascultători, conferințele d-lui Ion Dragu, atașatul de presă de pe lângă Legația României la Varșovia.

D. Dragu, care a fost invitat să vorbească, în toamna această la Varșovia, despre Coasta de Argint, a socotit potrivit, pe drept cuvânt să înfățișeze la Balcic, aspecte din viața culturală și artistică a Poloniei zilelor noastre. D-sa a arătat că, fiind dintre cei care se străduesc să ajungă la o cât mai mare apropiere între Romania și Polonia, în sensul pătrunderi spiritului, sentimentelor și opiniilor, și cari militează pentru o cât mai bună cunoaștere reciprocă, și-a ales deocamdată ca subiecte: „Teatrul în polonia restaurată și literatura poloneză de eri și de azi".

In prima din aceste conferințe d. Dragu a schițat mai întâiu, concis și lămurit începuturile teatrului polon, insistând îndeosebi asupra premergătorului Jan Rochanowschi, care manifestă dorința de a servi tendințele patriotice ale epocei, dorința care a dominat de atunci și până la Restaurarea Poloniei de azi orizontul intelectual al națiunei polone. In deosebi în timpul celor 125 de ani de robie, dramaturgia polonă, ca și literatura propriu zisă, a fost păzitoarea vieței naționale și păstrătoare tradiției de statornică resvrătire împotriva apăsătorilor.

Conferențiarul a arătat apoi cum Stanislas August, ultimul rege al Poloniei creia la Varșovia, în 1705 prima scenă publică polonă, primul teatru național grație actorului și autorului Boguslawschi „tatăl teatrului polon".

După ce a înfățișat greutățile cu care a luptat teatrul polon sub regimul rus și german și rolul pe care sub regimul austriac l'a jucat Cracovia ca centru al vieții teatrale polone, îngăduind desvoltarea viguroasă a dramaturgiei naționale, d. Dragu a trecut în revistă operile teatrale ale lui Alexandru Fredro, creatorul comediei polone și ale celor trei mari poeți: Adam Mickieviez, Iulius Slovacki și Zygmunt Krasinski, autorul faimoasei „Non divine Comedii".

Apoi rând pe rând, conferențiarul a caracterizat operile lui Norvid, Blizinski, Balucki Zapalska, Rittner, Persynski, Kistelewoski, extinzându-se asupra genialității dramatice a lui Stanislas Wyspianski și asupra însemnătății strălucitei sale opere. Au defilat apoi în fața ascultătorilor, dramele lui Pravbyzewski, Micinski, Zeromski.

In partea 2-a a conferinței d. Dragu a abordat pe larg desvoltarea teatrului modern polon din ultimii 15 ani, începând cu prima scenă în stil mare european creiată de Arnold Szufmen sub numele de „Teatr-Polski" teatru de un rar caracter artistic apoi teatru „Reduta" excelent studio de artă dramatică, teatru expermental care a adus interesante realizări sub conducerea lui Iulius Osterva. Teatru „Boguslawski" unde străluci regisorul Leon Schiller, teatrul Național din Varșovia inaugurat în 1924 și condus la început tot de Osterwa.

După ce a schițat fugar celelalte teatre actuale din Varșovia și activitatea vie a excelentelor teatre din Lwow. Poznan, Katowice, Lodz, etc. insistând îndeosebi asupra activității faimosului teatru Slowacki din Cracovia sub conducerea iscusită și îndrăzneață a lui Teofil Trzcinki, d-l Dragu a trecut în revistă pe autorii dramatici actuali: Krzywoszowski, Grubinski, Winawer, Kiedrzynski, Novaczynski, Rostworowski, Szaniawski Katerva, Zegadlowicz, Milaszcwski, Mitkieviez, Hulewiez, Slonimski, etc.

Infine, după ce a înfățișat pe artiștii poloni mai cunoscuți: Kaminski, Kolarbinski, Roland (morți recent) apoi pe Salski, Frenkial, Fertner, Wegrzyn, Leszesinski, Zalmarowiez, Osterwa, Junosza-Stepowski, Jaracz, Maszynski, Zalazovski, etc. și pe artistele: Solska, Wyscolta, Ordon Bosnowska, Przybylko-Potocka, Leszcinska, Cwiklinska, Pichov Sliwicka, Trapzo-Kryunit, Iasinka, Malicka, etc, după ce a relevat rolul Asociației artiștilor dramaturgi poloni, în desvoltarea artei teatrale contemporane în Polonia, după ce a caracterizat personalitatea stupefiantă și imens de populară a lui Boy-Zelenski, scriitorul care a jucat un rol covârșitor în lupta pentru puterea, prestigiul și scopurile bine definite ale teatrului polon d. Dragu, a încheiat arătând că azi teatrul polon căruia i se cuvine toată admirația noastră, prezintă toate trăsăturile caracteristice ale unei existențe viguroase și caută statornic să rezolve noulle probleme ale artei.

In a doua sa conferință, d. Dragu a început prin a arăta că literatura polonă purcede dela dou elemente: unul e elementul tradițional lăsat moștenire de către o creațe de mai multe școli și a cărei istorie e deja încheiată: cealaltă este un element nou, încă nedefinit și nestăvilit, prea apropiat de noi, spre a-l putea aprecia și a lămuri ce e trecător de ceace e dăinuitor în el precum și ceace va evolua mai mult sau mai puțin în forme sau în materii.

Inainte de răsboiu, lupta **p e n t r u** menținerea naționalitătței polone apăsate a obligat literatura polonă să îndeplinească rolul de paznică a vieței naționale și să perpetueze tradiția răzvrătirei. Odată cu restaurarea Poloniei au început vremuri noui pentru literatură, care sa simțit liberată de sarcina impusă de a nu se gândi decât la realizarea ideii naționale și s'a putut avânta în lumea sentimentului uman și gândirei umane. Naționalismul evoluează spre europenism.

D. Dragu, a făcut o schiță rapidă a literaturei polonei până în veacul XIX, insistând apoi asupra operei celor trei

mari romanticii: Mickiewicz, Slowacki și Krasinski, (profeții național), și asupra doctrinei messianiste a lui Towianski și pe Norvid, conferențiarul s'a ocupat de mișcarea numită „pozitivismul varșovian“, reacțiune împotriva romantismului al cărei șef a fost Alexandru Swietochowski, (Voltaire-ulpolonez)

D-sa a înfățișat pe larg opera lui Boleslaw Prus, Elzei Czeszlowa, lui Adolf Dygasinski, lui Adam Asnyk și Maria Konopicka, și a adus câteva clarificări interesante asupra valorii discutate a operii lui Sienkiewicz, insistând asupra valorii sociale a acestei opere.

D. Dragu a consacrat apoi o bună parte din conferința sa mișcări celebre a „Tinerii Poloniei“, începută acum 30 de ani, spre a deschide cale unei arte noui. Mișcarea înrudită cu modernismul și simbolismul european și pornită de Wyspianski și Prabyszewski. Conferențiarul a înfățișat amănunțit personalitatea uluitoare a lui Stanislas Prybyszewski, apoi a făcut să defileze Sieroszewski, Berent Weissenhof, Sofia Rygier-Nalkowcka, L. Staff, Zapolsca, Danielewski, Strug, Maria Wielopolska, Makuzywski, Lemanski, Chojnowsky, Perzynski, oprindu-se pe larg asupra celor trei mari personalități covârșitoare ale literaturii polone moderne: poetul Jan Rasprowicz, romancierii Wladislaw Reymont și Stefan Zeromski, a căror operă și înrâurire d-sa le-a caracterizat precis.

D. Dragu, a consacrat partea finală a conferinței sale asupra grupărilor de poeți apărute după războiu, înfățișându-ne rând pe rând grupul, „Zdrav“ pornit din Przybyszewski și Hulwiez, care nu putu dăinui din cauza frecărilor dintre tradițiile literare fixe ale bătrânilor și avântul fantezist al tinerilor, apoi grupul eclectic „Skamander“ care manifestă azi tendințele cele mai variate, în frunte cu Lechon, Luwim, Sloniwcki, Wierzynski, Wittlin, Iwaszkiewicz, Illakowicz, grupul „Czartak“ în frunte cu Kozikoski, Miller Zegadlowiez, care s'a întors spre formele poeziei populare grupul „Nowa Sztuka“ și grupul „Zowrotnica“ care sublimează legăturile lor strânse cu poezia europiană.

După ce citează opera de nacatorii a lui Iwaszkiewiez, Rytard, Sloniwski, Maria Dabrowka *și* aceia de romancieri a lui Grabinski, Ostroski, Goetel, *insistând* asupra valorei operii lui Iulius Kaden-Bandrowski, socotit cel mai puternic *și original* profesor polon, actual, d. Dragu încheie arătând că trăsăturile caracteristice generale actuale ale *literaturii* polone sunt: ruperea cu tradițiile, întinderea domeniului sentimentului istoric afirmarea dorinței unei noui culturi artistice.

Specificul românesc în literatura noastră
Conf. d-lui Ion Pillat

Cu prilejul inaugurării cursurilor de vară dela Balcic, d-l Ion Pillat a ținut o interesantă conferință, vorbind despre: „Specificul românesc în literatura noastră“.

D-l Pillat explică mai întâiu termenul de specific românesc, în jurul căruia dela un timp încoace, s'au născut atâtea discuții și s'au iscat atâtea neînțelegeri câte odată fundamentale. Sub termenul de lirică modernă, trebuie să înțelegem numai ideea de contemporaneitate în timp și spațiu, sau trebuie să-i mai adăogăm și conceptul de noutate în sensul de poezie nouă, de poezie poate modernistă.

Conferențiarul găsește în lirica noastră modernă un specific românesc care chiar tradus în altă limbă rămâne al nostru și face pe străin să recunoască și în sute de opere cartea românească și între sute de pânze pictura românească. Primul ar constitui sufletul operei, ritmul ei intern, reprezintă partea activă, elanul vital, dinamic. Motivul ar fi materialul din afară, decorul fatal, dar exterior, partea statică.

Conferențiarul arată că Statele Unite, sunt singura țară din lume unde azi se citește poezie, și unde poezia are o înrâurire reală asupra marelui public. Volumele de poezii se vând în zeci de ediții, umană. Nu e artă pentru artă, ci cum se vând în Europa romanele. Dar ce este mai curios poezia nu se mărginește la volume și reviste literare, peste 300 de ziare, toate marile cotidiane au o coloană zilnic consacrată publicării de poezii. La o țară nouă trebuie să corespundă o mentalitate și o sensibilitate nouă, aceasta a fost poezia lui Whitman, care a fost primul poet american. Geniul lui s'a ridicat cu o putere primitivă ca o reacțiune organică a pământului virgin al noului continent față de arcadele academice și de orientul falș ce stăpânea ca un ecou întârziat al clasicismului și al romantismului european. Influența lui a fost prodigioasă. A fost aclamat în America, drept Lincolnul literaturii.

Conferențiarul lămurește notele specifice ale unei poezii americane:

1) Notă de realitate directă, fără simboluri și alegorii. Poetul american modern e cu atât mai poet cu cât e mai antiliterar, în sensul de mai puțin robit de formele literare gata moștenite.

2) Notă de vitalism dinamic, de expresie a vieții în legătură cu însăși viața trăită de noi. Vitalitatea extraordinară a acestor poeme care sunt viață condensată. Trebuie o viață ca să îndrăgești viața ne spune Lucide M.

3. Nota de umanism, de omenie dar și de înțeles uman, de pasiune arta pentru oameni. Poezia americană atinge toate subiectele, nu fuge de sensualism dar felul de a le trata, seriozitatea și simpatia largă a poetului față de subiect, îl împiedică de a fi frivol și îl scapă pe obscenitate.

Acestui fond poetic, s'a adoptat admirabil versul american, fie că a păstrat cadrul clasic ca în Robinson, fie că a adoptat versul alb ca în Anny Jovell, fie că a uzat de o curioasă împletire a versului cu motivul muzical ca în Vachel Lindsay. Citește versuri din Emily Dichinson, Robert Frost și Carl Sandburg.

In a treia conferință, „Sentimentele naturei în poezia lirică“. distinsul conferențiar a vorbit de pământul românesc și literatura noastră și a atins probleme de legăturile sufletești ce există între natură și conștiința umană în genere, analizând cu citate din toți poeții lirici români, sentimentul naturii.

Inaugurarea unei școli cooperatiste la Balcic

—Partea de țară unde Balcicul stă ca o poartă cu minunată vedere la mare, s'a îmbogățit cu o nouă școală. Ea s'a deschis la îndemnul Universității libere condusă de profesorul Octavian Moșescu.

Băștinașii, ca și lumea nouă, venită în număr de 40.000 numai în județul Caliacra din tot pământul românesc și din întreaga Macedonie, bulgară, greacă, sârbă și albaneză, au nevoie mai ales de îndrumări practice de viață. In puține locuri o școală de Cooperație ar fi fost mai folositoare decât aici. Ea a și început să lucreze cu ascultători, sosiți ca în vremurile de avânt ale cooperației, dintre preoți învățători și avocați, orășeni și săteni.

Deschiderea școalei s'a făcut Luni 15 Iulie în sala de conferințe a Universității libere, cu o slujbă sfântă, care a înduioșat, mai ales pentrucă între preoți era și un bănățean, iar răspunsurile le-a dat cu glasul lui puternic institutorul Vulpe, conducătorul celui mai frumos Cămin de ucenici din România. dela Timișoara, venit la Balcic în colonie de vară.

Oaspeți de o lună, oameni din județ, oficialități, prefectul, Asociația creștină a femeilor, artiști, scriitori, doi reprezentanți ai oficiului superior al Cooperației, sosiți anume. d-nii Gh. Tașcă și Gr. L. Trancu-Iași, erau de față; în cuprinzătoarea sală de conferințe a încăput cu greu atâția ascultători.

D-l Octavian Moșescu a arătat cum rosturile Universității libere se împletesc la o mai de aproape privire cu acelea ale unei școli de cooperație.

D-l Emanuil Bucuța a adus salutul Fundației Culturale „Regele Mihai“ care crede că răspândirea culturii trebue să se folosească astăzi de o întreagă tehnică, încercată în multe părți și care se poate învăța ca orice altă tehnică, lăsând trecutului verbalismul generos și probaganda fără urmări.

D-l căpitan *Berceanu*, a făcut o recapitulare a cooperației locale și mai cu seamă a activității băncii populare „Eroii“ cea mai mare din țară și condusă cu bune rezultate de d-sa.

D. Inspector *E. Balamace*, a schițat planul cursurilor. Strălucită prin documentare, vederi personale într'un domeniu ingrat și plină de avânt a fost conferința despre cooperație a d-lui Gh. Tașcă.

D. Gr. Trancu-Iași a încheiat cu cercetarea isvoarelor de împrospătare a cooperației și a țării și cu sfaturi de înțelepciune veche asupra omului care ne trebue.

Balcicul a avut într'adevăr una din zilele lui bune.

Cursurile d-lui avocat Iovțiu

La Universitatea liberă „Coasta de Argint“, din Balcic“, s'au ținut anul acesta, pe lângă conferințele adresate marelui public, în fața unui numeros auditoriu și cursuri de legislație cooperatistă, adresate mai ales cooperatorilor din Dobrogea Nouă, de către d. avocat Gh. Iovțiu, reprezentant al Oficiului Național al Cooperației.

In lumina principiilor din legea pentru organizarea cooperației, s'au înfățișat cursurilor orizonturi noui create de legiuitor pentru mișcarea cooperației.

Desființându-se cele două direcții de Stat cooperatiste, în locul lor legea a pus organe noui: „Banca Centrală Cooperativă“, și „Oficiul Național al Cooperației“, menite a fi exprimate de voință a mișcărei cooperatiste.

Prin întocmirea Uniunilor de control, asociațiuni de cooperatile, fără capital și obiect comercial, ele având a se ocupa de constituirea, controlul și îndrumarea cooperativelor asociație, se dă cooperației un puternic imbold de desvoltare și autodeterminare. Autocontrolul fiind local și în contact permanent cu cooperativele asociate, va fi cel mai eficace și util control al mișcării.

In cadrul inițiativei libere și a unei largi autonomii se așteaptă o regenerare a cooperației și prin ea întreaga refacere a economiei noastre rurale cu care cooperația este în strânsă legătură.

Mai ales după înfăptuirea reformei agrare, cooperația devine cea mai importantă mișcare economică cu caracter social.

Cooperația
Conferința d-lui Ionescu Pașcani

Inaintea cursiștilor, cooperatori și a unui numeros public care urmărește, cu multă sârguință conferințele ce se țin regulat de diferiți specialiști, conferențiarul a lămurit ce este cooperația și cum s'a născut ea; arată originele și înțelesul cuvântului cooperație care vine dela latini, unde rămâne în uitare, pentru a reapărea în Franța pe la începutul veacului XVI-a, tot în înțelesul unei acțiuni comune, dar nu economică, ci intelectuale. Tocmai târ-

ziu, termenul se asociază și la fenomene economice, pe la începutul veacului XIX-a când se nasc asociațiile uvriere. cooperative cu membrii calificați cooperatori.

Astfel se precizează noțiunea cuvântului „cooperație", că e acțiune comună, un mod de îndeplinire a unei opere economice, privitoare la producție, distribuție, circulație și consumație a bogățiilor.

Pentru a învedera ce este cooperația și cum s'a născut ea, se face o amănunțită analiză a modului de organizare și funcționare a sistemului economic-social de astăzi, evidențiind urmările lui reale—fără a tăgădui și ce e bun la el—ca, îngrămădirea averilor în mâini puține, și nașterea pauperismului, crizele de supra și sub-producție, câștiguri fără muncă, lupta dintre clasele sociale din pricina apăsărei capitalului asupra muncei etc.

Expune apoi și modul de organizare și funcționare a sistemului nou, cooperatist, caracterizat prin împăcarea capitalului și muncii, acesteia din urmă dându-i-se prioritate, iar capitalul rămânând un simplu salariat. La împăcare a contribuit și împărțirea rezultatelor întreprinderilor organizate în raport cu munca depusă de fiecare în dobândirea excedentelor, numite în capitalism beneficii și atribuite numai asupra capitalului, sub forma de dividende. Pe partea morală se evidențiază superioritatea metodei cooperatiste, asupra celor capitaliste, bazată pe autoritarism, prin colaborarea asociaților, cu drept la conducerea întreprinderei, minunată școală de educație civică, în vederea exercitărei reale a drepturilor, în societatea așezată pe baze cu adevărat democratice, introducerea principiilor de morală în afaceri, prin excluderea intermediarilor și posibilitatea celor mulți, de a se împărtăși și din binefacerile artei și științei, ridicându-i astfel la rangul de oameni.

Ca urmări sociale amintește apropierea claselor sociale, educația armonizând interesele lor și a-da când astfel în sânul popoarelor ca și între popoare, mult dorita pace și înlăturarea tuturor zguduirilor produse din cauze economice.

Pentru a demonstra posibilitatea cooperației arată că, sistemul economic s'a schimbat pe măsura civilizației omenirei, începând prin comunismul primitiv, trecând prin sclavaj, până la salariat, în sânul căruia s'a zămislit și se desvoltă cooperatismului, copil al capitalismul, într'atât încât, îl va fi moștenitor.

Formidabile rezultate dobândite de corperație, abia în vre-o opt decenii, dela fericita înjghebare a Pionerilor dela Rochedale (1844), numărând astăzi, în toată lumea peste 250 mii cooperative de toate felurile, cu peste 100 milioane și mai bine de asociați, sunt fapte ce ne dau mari nădejdi de viitor.

Mai adăugând faptul plin de însemnătate că, metoda cooperatistă se servește și ea de toate mijloacele tecnice moderne adoptat de capitalism, se înlătură și teama acelora cari ne tratează de utopiști.

Și în fine mai adăugând că cooperația, născută din acelaș părinte cu socialismul, nu are nimic comun cu el, și că ea își urmează drumul liniștit înlăturând violența, căci bază ei este iubirea de oameni și dreptatea socială, s'a înlăturat și ponosul că ea ar fi o ideie subversivă.

S'a arătat și înfăptuirile în țara noastră unde sunt peste 9000 de ferurite cooperative, cu peste 15000 000 asociați și peste 1500 000000 capital. Se face un călduros apel la acei de față să înbrățișeze cooperația, ajutând-o prin aducerea în ea a întregii lor forțe de producție, de econonie și consumațiuni, și cu aceasta se vor ajuta pe ei.

Seria conferințelor d-lui Pașcani asupra cooperației continuă.

Cu ocazia unei serbări școlare

Imi face totdeauna deosebită plăcere să azist la o serbare școlară. Infrigurarea conducătorilor, emoția copiilor care abordează scena, cu acel delicios amestec de mândrie, de încredere și de timiditate, conștința răspunderii care le apasă pe umeri, cu nota sa gravă și totdeodată copilăroasă, toate acestea creiază o atmosferă specifică, care mă prinde și mă emoționează, transportându-mă pentru o clipă în frumoasa vreme de odinioară, vremea propriei mele copilării. Amintirile răscolite, sunt, poate, coarda cea mai vibratorie a sufletului omenesc. Urmăresc cu încordare pe micii executanți, mă întristează ca și pe ei accidentalele lor lapsuri și răsuflu ușurat la sfârșit, odată cu ei, bucurându-mă de bucuria lor. Nu mă interesează atât latura pur spectaculoasă a unei serbări, ci mai mult întreaga gamă de senzații și emoții care frământă sufletul copiilor, dar totdeodată caut să întrezăresc, din felul cum se prezintă elevii, care dintre ei sunt valorile cărora le surâde viitorul și mă străduesc să discern, în tot ceeace găsesc meritoriu, care este partea de contribuție pe care o are copilul și care este aportul îndrumătorului.

Dacă toate aceste considerațiuni sunt suficiente pentru ca o serbare școlară să mă atragă și să mă mulțumească, sunt însă în special recunoscător D-nei Nicoleta Vladuța, directoarea Școalei profesionale de fete „Domnița Ileana" din localitate, pentru invitația la serbarea de fine de an școlar, din ziua de 23 Iunie a. c. a fost într'adevăr o serbare **f r u m o a s ă ș i b i n e o r g a n i z a t ă**. S'a putut verifica cu această ocazie, odată mai mult, cât de nebănuit de bogate pot fi aptitudinile cu care natura înzastrează pe copil și cât de frumos și cât de departe pot să evolueze acest aptitudini naturale, atunci când sunt călăuzite de mâna îndrumătorilor destoinici. Blocul de marmură, prețios devine operă de artă, sub dalta creatoare a maestrului. Și de data aceasta maeștrii au fost la înălțime.

Pentru ca să traduci în fapt, după numai doi ani dela înființarea școalei și cu eleve numai până la clasa III-a inclusiv, ceea ce s'a reușit să se realizeze la această școală, atât în domeniul strict profesional, cât și în cel de cultură generală, marturisesc că este un rezultat vrednic de toată lauda. Intreg programul de dansuri, coruri, recitări, ca și deosebit de artisticul aspect al expoziției de lucru, totul a întrecut cele mai optimiste aștăptu i. Nu mai vorbesc de „clou"-ul serbării, divertismentul în limba franceză și în costumele epocii, care a fost pur și simplu minunat.

Mulțimea auditorului, care tixia sala, a răsplătit pe D-na Directoare Nicoleta Vlăduță, împreună cu harnicele sale colaboratoare, y compris Gogu Hogea, prin îndelungate ovațiuni.

Serbarea s'a continuat cu tradiționala distribuire a premiilor, încununându-se astfel pe de o parte meritul elevelor, pe de alta aruncându-se bogată sământă de emulație, fir director al viitorului an școlar.

Ca încheiere. D-na Vlăduță a mulțumit auditorului, care a bine-voit a onora cu prezența sa etc. Adresând aceste mulțumiri, nu știu daca D-na Vlăduță a voit să fie ironica, sau a făcut-o din delicata politețe care o caracterizează.

Ceeace știu însă este că toate mulțumirile se cuvin D-nei Vlăduța, împreună cu întregul corp profesoral al școalei. Le datorăm aceste mulțumiri pentru **m u n c a**, însuflețirea și priceperea pe care le-au pus în serviciul educației elevilor ce li s'au încredințat; le datorăm toată recunoștința noastră, pentru felul demn în care știu să reprezinte adevărata școală românească, în acest îndepărtat colț al Patriei.

Fie-le și în viitor munca tot atât de rodnică și imitatorii cât mai numeroși.

Leon L. Grigorescu

O escursie la Constantinopol, Prinkipo și Scutari

Universitatea Liberă „Coasta de argint" din Balcic, a organizat la sfârșitul lunei August, a treia escursie la Constantinopol, Prinkipo și Scutari.

Plecarea va fi din Constanța cu Vaporul „Regele Carol" în seara zilei de de 29 August, orele 22. Intoarcerea în ziua de 3 Septembrie. — Costul escursiei e de 3200 (trei mii două sute) lei. In această sumă se cuprinde pașaportul, viza, vaporul, masa și hotelul pe tot timpul escursiei.

Persoanele care doresc să ia parte, sunt rugate ca cel mai târziu până la 25 August să trimeată costul împreună cu carnetul de identitate pe adresa d-lui Octavian Moșescu, Universitatea Liberă „Coasta de Argint" Balcic. Se preferă ordinea înscrierilor.

Informațiuni

Universitatea liberă, a organizat zilele trecute o escursie la Varna, la care au luat parte 280 de excursioniști, printre care și marele scriitor Gala Galaction.

Escursioniștii, sub conducerea d-lui Octavian Moșescu au vizitat Varna și împrejurimile pline de pitoresc ale orașului balnear.

— —

In numărul viitor vom publica dările de seamă despre conferințele ținute de părintele Gala Galaction și ziaristul Pamfil Șeicaru, la Universitatea liberă.

Duminică, 25 August, d-l Camil Petrescu, autorul puternicei drame „Suflete tari" jucată pe scenă Teatrului Național din București, va conferenția despre **„Problema muncei intelectuale"**

— —

In cursul iernei, D-l Octavian Moșescu va organiza la Universitatea liberă „Coastă de Argint" cursuri pentru minoritari, la care vor conferenția cei mai de seamă profesori universitari din București.

— —

Profesorul Leon Grigorescu, a fost numit directorul Gimnaziului din Balcic.

— —

Universitatea liberă pregătește un buletin anual al școalei cooperatiste înființată la Balcic. La acest anual vor colobora cei mai renumiți cooperatori din țară, în frunte cu D-l Răducanu, ministrul muncei și al cooperației, Dumitriu Gusti, Mladenatz și Pașcani de la Oficiul Național al Coopertiei.

Tip. „Gutenberg"—B-gic